

Πρόσβαση σε βασικές τραπεζικές υπηρεσίες

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 4ης Ιουλίου 2012 που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με την πρόσβαση σε βασικές τραπεζικές υπηρεσίες (2012/2055(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη το άρθρο 225 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 27ης Οκτωβρίου 2010, με τίτλο «Πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2011» (COM(2010)0623), ιδίως δε την αναφορά στην προβλεπόμενη νομοθεσία σχετικά με την πρόσβαση σε βασικές τραπεζικές υπηρεσίες,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 13ης Απριλίου 2011, με τίτλο «Η Πράξη για την Ενιαία Αγορά: Δώδεκα δράσεις για την τόνωση της ανάπτυξης και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης «Μαζί για μια νέα ανάπτυξη» (COM(2011)0206),
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ευρώπη 2020: Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» (COM(2010)2020),
- έχοντας υπόψη την οδηγία 2007/64/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά¹, και ειδικότερα τη δημιουργία ενιαίου χώρου πληρωμών σε ευρώ,
- έχοντας υπόψη την οδηγία 2005/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2005, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας²,
- έχοντας υπόψη τις διαβουλεύσεις της Επιτροπής για τη χρηματοπιστωτική ένταξη: εξασφάλιση της πρόσβασης σε βασικό τραπεζικό λογαριασμό από το 2009 και σε βασικό λογαριασμό πληρωμών από το 2010,
- έχοντας υπόψη τη σύσταση 2011/442/EE της Επιτροπής, της 18ης Ιουλίου 2011, για την πρόσβαση σε βασικό λογαριασμό πληρωμών³ και την εκτίμηση αντικτύπου που επισυνάπτεται σε αυτήν (SEC(2011)0906),
- έχοντας υπόψη το έγγραφο εργασίας της Επιτροπής με τίτλο «Η ενιαία αγορά από τη σκοπιά των ανθρώπων - Μια εικόνα των απόψεων και προβληματισμών των πολιτών και των επιχειρήσεων» (SEC(2011)1003), και ιδίως τον προβληματισμό αριθ. 7, ο οποίος αναφέρεται στις δυσκολίες που συναντούν οι πολίτες για να ανοίξουν τραπεζικό λογαριασμό σε κράτος μέλος άλλο από το κράτος κατοικίας τους,

¹ EE L 319 της 5.12.2007, σ. 1.

² EE L 309 της 25.11.2005, σ. 15.

³ EE L 190 της 21.7.2011, σ. 87.

- έχοντας υπόψη τα άρθρα 42 και 48 του Κανονισμού του,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής και τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Εσωτερικής Αγοράς και Προστασίας των Καταναλωτών (A7-0197/2012),
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και η ανάπτυξη μιας σύγχρονης, κοινωνικής οικονομίας της αγοράς εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από την καθολική παροχή οικονομικά προσιτών και εύκολα προσβάσιμων βασικών υπηρεσιών πληρωμών και από έναν κοινωνικά υπεύθυνο τραπεζικό τομέα·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες πληρωμών αποτελεί μία από τις προϋποθέσεις για να αντλήσουν οι καταναλωτές τα οφέλη της εσωτερικής αγοράς, ιδίως μέσω της ελεύθερης κυκλοφορίας, της μεταφοράς χρημάτων και της αγοράς αγαθών και υπηρεσιών με κόστος συναλλαγής που δεν συνιστά δυσμενή διάκριση· ότι οι βασικές υπηρεσίες πληρωμών είναι απαραίτητες προκειμένου να αντλήσουν οι καταναλωτές τα οφέλη του ηλεκτρονικού εμπορίου· ότι το ετήσιο κόστος της από την απώλεια ευκαιριών λόγω μη πρόσβασης σε λογαριασμό πληρωμών εκτιμάται σε 185 έως 365 EUR ανά καταναλωτή· και ότι ειδικότερα η πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες πληρωμών μετατρέπεται σταδιακά σε προϋπόθεση κοινωνικής ενσωμάτωσης όσον αφορά την απασχόληση, την υγειονομική περίθαλψη και τη στέγαση·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή εκτιμά πως σήμερα το 7 % του ενήλικου πληθυσμού της Ένωσης, δηλαδή περίπου 30 εκατομμύρια άτομα, δεν διαθέτουν τραπεζικό λογαριασμό, ενώ περίπου 6,4 εκατομμύρια από τα άτομα αυτά έχουν χάσει την πρόσβαση σε τραπεζικό λογαριασμό ή δεν τόλμησαν ποτέ να κάνουν αίτηση για να αποκτήσουν· ότι ο χρηματοπιστωτικός αποκλεισμός ποικίλλει μεταξύ των κρατών μελών, ότι ορισμένα κράτη μέλη παρουσιάζουν πολύ χαμηλό ρυθμό διείσδυσης των τραπεζικών λογαριασμών, με χαμηλότερο ποσοστό γύρω στο 50 % στη Ρουμανία και τη Βουλγαρία·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι κάθε καταναλωτής έχει το δικαίωμα να επιλέξει να μην έχει λογαριασμό πληρωμών ή βασικό λογαριασμό πληρωμών· ότι, ως εκ τούτου, οι καταναλωτές δεν θα πρέπει να υποχρεώνονται να έχουν λογαριασμό πληρωμών ή βασικό λογαριασμό πληρωμών· ότι, σ' αυτό το πλαίσιο, η χρηματοπιστωτική παιδεία για την επισήμανση των πλεονεκτημάτων της χρηματοπιστωτικής ένταξης είναι σημαντική·
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι οποιαδήποτε τράπεζα μπορεί να αρνηθεί το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού σε άτομο που δεν είναι μόνιμος κάτοικος του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένη η τράπεζα· ότι οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν όσοι δεν είναι μόνιμοι κάτοικοι, σε σχέση με το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού, αποτελούν εμπόδιο για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η γενική οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη συμβάλλει στην εξάπλωση της κατοχής τραπεζικού λογαριασμού· ότι στα κράτη μέλη το 33 % της διακύμανσης όσον αφορά το ποσοστό του πληθυσμού που χρησιμοποιεί τρέχοντα λογαριασμό πληρωμών μπορεί να εξηγηθεί από το επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης και, κατά συνέπεια, το 67 % εξαρτάται από άλλους παράγοντες, όπως το κανονιστικό πλαίσιο ή η αυτορρύθμιση·
- Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών, ενεργώντας σύμφωνα με τη λογική της αγοράς, τείνουν να εστιάζουν το ενδιαφέρον τους στους εμπορικά

ελκυστικούς πελάτες, με αποτέλεσμα να μην προσφέρουν, σε ορισμένες περιπτώσεις, ίδια ποικιλία προϊόντων στους λιγότερο ελκυστικούς από εμπορική άποψη καταναλωτές· ότι οι κώδικες του κλάδου, που πρωτοεμφανίστηκαν στη Γερμανία, στην Ιρλανδία, στην Ιταλία, στο Λουξεμβούργο, στη Σλοβενία και στο Ηνωμένο Βασίλειο, υπήρξαν μεταξύ άλλων αποτέλεσμα δημόσιας πίεσης και αιτημάτων για νομοθετική πρωτοβουλία· ότι οι μηχανισμοί αυτορρύθμισης είχαν θετικά ή μικτά αποτελέσματα και δεν στάθηκε έως τώρα δυνατόν να εγγυηθούν την πρόσβαση σε βασικό λογαριασμό πληρωμών σε όλα τα κράτη μέλη·

- H. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι νομοθετικές προσεγγίσεις για την εξασφάλιση πρόσβασης σε βασικές τραπεζικές υπηρεσίες είχαν ικανοποιητικά αποτελέσματα· ότι για παράδειγμα, στη Δανία και τη Φινλανδία καλύπτεται από υπηρεσίες πληρωμών περίπου το 100 % των νοικοκυριών, και ο αριθμός των πολιτών που δεν χρησιμοποιούν τραπεζικές υπηρεσίες έχει μειωθεί σημαντικά στο Βέλγιο και στη Γαλλία, μετά την υλοποίηση των σχετικών νομοθετικών πρωτοβουλιών·
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν ανέλαβαν όλα τα κράτη μέλη κατάλληλη δράση σύμφωνα με τη σύσταση 2011/442/ΕΕ της Επιτροπής της 18ης Ιουλίου 2011 για την πρόσβαση σε βασικό λογαριασμό πληρωμών¹ και σε πολύ μεγάλο αριθμό κρατών μελών δεν ισχύει ακόμα νομική υποχρέωση ή εθελοντική δέσμευση των παρόχων για την προσφορά βασικών υπηρεσιών πληρωμών·
- I. λαμβάνοντας υπόψη ότι προκειμένου ένας βασικός λογαριασμός πληρωμών να είναι αποτελεσματικός, πρέπει να ανοίγεται εύκολα και να παρέχει ένα προκαθορισμένο φάσμα βασικών υπηρεσιών, ενώ χρειάζονται επίσης μέτρα για αποτελεσματική εποπτεία και επίλυση διαφορών και για τη διευκόλυνση της πρόσβασης καταναλωτών που δεν έχουν σταθερή διεύθυνση κατοικίας σε τέτοιο λογαριασμό· ότι νομοθεσία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης κερδών από παράνομες δραστηριότητες και της τρομοκρατίας θα πρέπει να εφαρμόζεται με αναλογικότητα και να μην χρησιμοποιείται ποτέ ως πρόσχημα για την απόρριψη πελατών λιγότερο ελκυστικών από εμπορική άποψη· ότι η Επιτροπή θα πρέπει να διερευνήσει περαιτέρω την ανάγκη της ύπαρξης συνδέσμου του καταναλωτή με το κράτος μέλος ως προϋπόθεσης για το άνοιγμα βασικού λογαριασμού πληρωμών·
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών θα πρέπει να προσφέρουν πρόσβαση σε βασικό λογαριασμό πληρωμών είτε δωρεάν είτε έναντι εύλογου κόστους·
- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών θα πρέπει, όταν προσφέρουν δυνατότητα υπερανάλιψης και άλλα πιστωτικά προϊόντα, να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στους οικονομικά ασθενέστερους πελάτες, προκειμένου να αποφεύγεται η υπερχρέωση· ότι τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να επιτρέπουν να γίνονται τα τέλη των βασικών υπηρεσιών πληρωμών εμπόδιο για την πρόσβαση των οικονομικά αποκλεισμένων καταναλωτών σε βασικές υπηρεσίες πληρωμών·
- ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, εν μέρει ως αποτέλεσμα της κοινωνικής και οικονομικής κρίσης, η υπερχρέωση έχει καταστεί ο πιο σημαντικός νέος κοινωνικός κίνδυνος στην Ένωση, και ότι η προστασία από κατάσχεση, της οποίας η ανάπτυξη και διαχείριση θα πρέπει να γίνεται αποκλειστικά σε επίπεδο κρατών μελών, αποτελεί σημαντική πτυχή εν προκειμένω·

¹ ΕΕ L 190 της 21.7.2011, σ. 87.

- ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι θα πρέπει να αποφευχθούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και ότι οι ανάγκες των καταναλωτών σε περιοχές ανεπαρκούς τραπεζικής κάλυψης θα πρέπει να ληφθούν υπόψη, και άρα η εμβέλεια της οδηγίας θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν μεγαλύτερη· ότι οι νέες εξελίξεις στην αγορά υπηρεσιών πληρωμών, όπως οι προπληρωμένες λύσεις ή οι κινητές τραπεζικές συναλλαγές, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για την περαιτέρω ανάπτυξη και αξιολόγηση πρωτοβουλιών στον συγκεκριμένο τομέα·
- ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαθεσιμότητα κατανοητών πληροφοριών στους καταναλωτές συνιστά κεντρικό στοιχείο για οποιαδήποτε πρωτοβουλία σχετικά με την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες πληρωμών· ότι η Επιτροπή θα πρέπει συνεπώς να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να αναπτύξουν εκστρατείες ενημέρωσης με συγκεκριμένους στόχους, για την αντιμετώπιση των ιδιαίτερων ανησυχιών των ατόμων που δεν έχουν τραπεζικό λογαριασμό ή βρίσκονται σε επισφαλή θέση, και των καταναλωτών κινητών τραπεζικών υπηρεσιών· ότι, για την κατάλληλη εξυπηρέτηση των κατόχων βασικού λογαριασμού πληρωμών, οι πάροχοι θα πρέπει να μεριμνήσουν ώστε το αντίστοιχο προσωπικό να έχει λάβει την ενδεδειγμένη κατάρτιση· ότι οι πάροχοι θα πρέπει επίσης να εξασφαλίσουν ότι οι ενδεχόμενες συγκρούσεις συμφερόντων δεν θα έχουν αρνητικό αντίκτυπο στους πελάτες αυτούς·
- ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι φοιτητές, εργαζόμενοι και πάροχοι υπηρεσιών πρέπει να είναι σε θέση να διασχίζουν τα σύνορα και να αξιοποιούν με ευκολία την κινητικότητα μέσα στην Ένωση·
- ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαδικασία ανοίγματος ενός λογαριασμού πληρωμών σε κράτος μέλος δεν θα πρέπει να απαιτεί από τον καταναλωτή να κλείσει υπάρχοντα λογαριασμό σε άλλο κράτος μέλος·
- ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ισχύουσες απαιτήσεις που θέτει ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών για το άνοιγμα βασικού λογαριασμού πληρωμών είναι περιοριστικές και θα μπορούσαν να εμποδίσουν τη διασυνοριακή κινητικότητα στην Ένωση·
1. καλεί την Επιτροπή να υποβάλει λεπτομερή αξιολόγηση της κατάστασης σε όλα τα κράτη μέλη έως τον Σεπτέμβριο του 2012· ζητεί από την Επιτροπή να υποβάλει, έως τον Ιανουάριο του 2013, με βάση το άρθρο 114 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρόταση οδηγίας για την εξασφάλιση της πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες πληρωμών για όλους τους καταναλωτές που ζουν στην Ένωση, εκτός αν προκύψει από τη λεπτομερή αξιολόγηση ότι δεν υπάρχει τέτοια ανάγκη, ακολουθώντας τις λεπτομερείς συστάσεις που περιλαμβάνονται στο παράρτημα του παρόντος ψηφίσματος·
 2. επιβεβαιώνει ότι οι συστάσεις αυτές σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα και την αρχή της επικουρικότητας και της αναλογικότητας·
 3. θεωρεί ότι η ζητούμενη πρόταση δεν έχει δημοσιονομικές επιπτώσεις στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
 4. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα καθώς και τις επισυναπτόμενες λεπτομερείς συστάσεις στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο, καθώς και στις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια των κρατών μελών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ:

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΖΗΤΟΥΜΕΝΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θεωρεί ότι η οδηγία που θα εγκριθεί θα πρέπει να στοχεύει στη ρύθμιση των εξής:

Σύσταση 1 (πεδίο εφαρμογής)

1. Ο «βασικός λογαριασμός πληρωμών» θα πρέπει να οριστεί ως ένας λογαριασμός πληρωμών που συνάδει με τις διατάξεις της παρούσας νομοθεσίας. Οι λογαριασμοί πληρωμών βασικού χαρακτήρα που δεν συμμορφώνονται πλήρως προς τις εν λόγω διατάξεις δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι καλύπτονται από τον συγκεκριμένο όρο.
2. Η οδηγία θα πρέπει να επιβάλλει στα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες πληρωμών για όλους, υποχρεώνοντας, κατ' αρχήν, όλους τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 9 της οδηγίας 2007/64/ΕΚ, οι οποίοι προσφέρουν λογαριασμούς πληρωμών στους καταναλωτές ως αναπόσπαστο μέρος των τακτικών επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων, να παρέχουν βασικό λογαριασμό πληρωμών.
3. Κάθε νομοθετική πρωτοβουλία θα πρέπει να σέβεται την αρχή της επικουρικότητας και να λαμβάνει υπόψη της τις υφιστάμενες νομικές ή προαιρετικές ρυθμίσεις που ισχύουν στα κράτη μέλη, στα οποία έχει διασφαλιστεί ήδη επιτυχώς το δικαίωμα πρόσβασης και χρήσης βασικού λογαριασμού πληρωμών.
4. Συνεπώς, προκειμένου να αποφευχθούν άσκοπες επιβαρύνσεις των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών οι οποίοι δεν προσφέρουν λογαριασμούς πληρωμών στους καταναλωτές, θα πρέπει να εξαιρούνται από την υποχρέωση παροχής βασικού λογαριασμού πληρωμών οι ακόλουθοι:
 - α) οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών που αναφέρονται στην οδηγία 2007/64/ΕΚ άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχία ε) και στ)·
 - β) οι οργανισμοί πληρωμών που έχουν άδεια να παρέχουν μόνο μία ή περισσότερες από τις υπηρεσίες που απαριθμούνται στα σημεία 4 έως 7 του παραρτήματος της οδηγίας 2007/64/ΕΚ.
5. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να εξαιρούν κι άλλους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών από την υποχρέωση παροχής βασικού λογαριασμού πληρωμών. Οι εξαιρέσεις θα πρέπει να βασίζονται σε αντικειμενικά και πολύ περιοριστικά κριτήρια και να καλύπτουν μόνο παρόχους υπηρεσιών πληρωμών όπως εκείνοι που βασίζονται σε μη κερδοσκοπικά επιχειρηματικά μοντέλα ή εκείνοι που δεν δραστηριοποιούνται στις γενικές υπηρεσίες πληρωμών λιανικής. Οι εξαιρέσεις δεν θα πρέπει να υπονομεύουν το δικαίωμα πρόσβασης των καταναλωτών και θα πρέπει να είναι οι ελάχιστες δυνατές προκειμένου να ελαχιστοποιούνται οι επιπτώσεις στον ανταγωνισμό.

Σύσταση 2 (πρόσβαση και απαιτήσεις απόδειξης ταυτότητας)

6. Η προς θέσπιση νομοθεσία θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι κάθε καταναλωτής, δηλαδή

κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο ενεργεί για μη εμπορικούς, επιχειρηματικούς ή επαγγελματικούς σκοπούς, που διαμένει νομίμως στην Ένωση έχει το δικαίωμα να ανοίξει και να χρησιμοποιεί έναν βασικό λογαριασμό πληρωμών σε έναν πάροχο υπηρεσιών πληρωμών ο οποίος αναπτύσσει δραστηριότητα σε κράτος μέλος, εφόσον ο καταναλωτής δεν διαθέτει ήδη λογαριασμό πληρωμών στο συγκεκριμένο κράτος μέλος. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνήσουν για τη διαθεσιμότητα λειτουργικών μηχανισμών που να επιτρέπουν στον καταναλωτή να κλείσει έναν κανονικό λογαριασμό πληρωμών προκειμένου να ανοίξει βασικό λογαριασμό πληρωμών. Για το άνοιγμα βασικού λογαριασμού πληρωμών θα πρέπει να απαιτείται απόδειξη ταυτότητας.

7. Η προς θέσπιση νομοθεσία θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι δεν θα είναι αδικαιολόγητα επαχθές για τους καταναλωτές να αποδείξουν ότι δεν διαθέτουν ήδη λογαριασμό πληρωμών. Τούτο θα μπορούσε να επιτευχθεί, μεταξύ άλλων, με την απαίτηση για υπεύθυνη δήλωση εκ μέρους του καταναλωτή.
8. Κριτήρια όπως ο βαθμός κανονικότητας του εισοδήματος, η απασχόληση, το πιστωτικό ιστορικό, το επίπεδο οφειλών, η ατομική κατάσταση όσον αφορά τυχόν χρεοκοπία ή ο αναμενόμενος κύκλος εργασιών του κατόχου του λογαριασμού θα δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για το άνοιγμα βασικού λογαριασμού πληρωμών. Η πρόσβαση σε βασικό λογαριασμό πληρωμών δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να συνδέεται με τον όρο της αγοράς άλλων προϊόντων ή υπηρεσιών, όπως ασφάλισης ή επιπρόσθετου τραπεζικού λογαριασμού.
9. Στην πρόταση θα πρέπει να προβλέπεται ότι η άρνηση ή η ακύρωση βασικού λογαριασμού πληρωμών θα είναι δυνατή μόνο σε αντικειμενικά αιτιολογημένες περιπτώσεις σύμφωνα με την ισχύουσα ενωσιακή ή εθνική νομοθεσία άσχετα από τα κριτήρια της παραγράφου 8 όπως σε περίπτωση
 - α) ασυμβατότητας με τη νομοθεσία για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας·
 - β) απάτης, κατάχρησης εμπιστοσύνης ή παραποίησης εγγράφων·
 - γ) σοβαρής και επανειλημμένης αθέτησης υποχρεώσεων που απορρέουν από τον βασικό λογαριασμό πληρωμών.
10. Αν χρειαστεί, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν μέτρα που να χαρακτηρίζονται από αμεροληψία και ευελιξία, για να βοηθήσουν τους καταναλωτές να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας, με παράλληλη τήρηση της νομοθεσίας για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να λαμβάνουν ιδιαίτερα υπόψη τις ανάγκες των καταναλωτών που δεν έχουν μόνιμη κατοικία.
11. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να κατατάσσουν τους βασικούς λογαριασμούς πληρωμών στα προϊόντα χαμηλού κινδύνου σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 3 της οδηγίας 2006/70/EK της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2005/60/EK. Συνεπώς, οι πάροχοι μπορεί να υποχρεούνται να εφαρμόζουν απλουστευμένες απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας για πελάτες. Η Επιτροπή θα πρέπει να επιδιώξει περαιτέρω διασαφήνιση των ερμηνειών της νομοθεσίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, ώστε να εξασφαλιστεί η ισορροπημένη και αναλογική εφαρμογή της στο

πλαίσιο των βασικών τραπεζικών υπηρεσιών. Κανείς δεν θα πρέπει να αποκλείεται ή να απορρίπτεται όσον αφορά το άνοιγμα βασικού λογαριασμού πληρωμών στη βάση των ανωτέρω, εκτός αν υπάρχουν καλά τεκμηριωμένοι και αντικειμενικοί λόγοι για τούτο. Οι κανόνες αυτοί δεν θα πρέπει ποτέ να χρησιμοποιούνται ως πρόσχημα για την απόρριψη πελατών λιγότερο ελκυστικών από εμπορική άποψη.

12. Η προς θέσπιση νομοθεσία θα πρέπει να υποχρεώνει τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών να ενεργούν με διαφάνεια όσον αφορά την απόφαση για άρνηση ή κλείσιμο βασικού λογαριασμού πληρωμών, με παράλληλη τήρηση της νομοθεσίας για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας καθώς και για την πρόληψη και τη διερεύνηση εγκλημάτων. Για να έχει ο καταναλωτής τη δυνατότητα να αμφισβητήσει την απόφαση του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών, ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών θα πρέπει να ενημερώνει γραπτώς τον καταναλωτή σχετικά με τους λόγους για την άρνηση ανοίγματος ή την απόφαση κλεισίματος βασικού λογαριασμού πληρωμών. Ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών θα πρέπει επίσης να υποχρεούται να ενημερώνει τον καταναλωτή σχετικά με τις δυνατότητες για εναλλακτικούς μηχανισμούς επίλυσης διαφορών.
13. Η προς θέσπιση νομοθεσία θα πρέπει να απαιτεί από τον πάροχο να ενεργεί γρήγορα όταν επαληθεύει κατά πόσον ο καταναλωτής έχει δικαίωμα πρόσβασης σε βασικό λογαριασμό πληρωμών, με υποχρέωση του παρόχου να ενημερώνει εγγράφως τον καταναλωτή σχετικά με τους λόγους για οποιαδήποτε αργοπορία πέραν των δύο εβδομάδων. Λόγοι για τους οποίους είναι υπεύθυνος ο πάροχος –όπως π.χ. ο φόρτος εργασίας– δεν θα πρέπει να αποτελούν αιτιολογία για την καθυστέρηση. Ο πάροχος μπορεί να απαιτεί από τους καταναλωτές να παρουσιαστούν αυτοπροσώπως στο πλησιέστερο υποκατάστημα για να ανοίξουν λογαριασμό. Στις περιπτώσεις, ωστόσο, που η φυσική παρουσία του καταναλωτή είναι αδύνατη ή συνεπάγεται αδικαιολόγητο φόρτο, θα πρέπει να αναζητούνται εναλλακτικές λύσεις.

Σύσταση 3 (χαρακτηριστικά και κόστος)

14. Η νομοθεσία θα πρέπει να επιτρέπει στους χρήστες βασικού λογαριασμού πληρωμών να πραγματοποιούν κάθε αναγκαία συναλλαγή πληρωμών, όπως είναι η λήψη εσόδων ή επιδομάτων, η πληρωμή λογαριασμών ή φόρων και η αγορά αγαθών και υπηρεσιών, τόσο άμεσα όσο και από απόσταση με τη χρήση των καθιερωμένων συστημάτων του κράτους μέλους.
15. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν, αν το κρίνουν σκόπιμο, να επιτρέπουν στους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών να επιτρέπουν όπου είναι σκόπιμο μικρές υπεραναλήψεις ως μέσο για την κάλυψη προσωρινού αρνητικού υπολοίπου. Οι πάροχοι θα πρέπει επιπλέον να έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν όταν είναι σκόπιμο πιστωτικά προϊόντα ως χωριστές υπηρεσίες σε κατόχους βασικού λογαριασμού πληρωμών. Η πρόσβαση σε βασικό λογαριασμό πληρωμών ή η χρήση τέτοιου λογαριασμού δεν θα πρέπει σε καμιά περίπτωση να περιορίζεται ή να εξαρτάται από την αγορά τέτοιων προϊόντων ή υπηρεσιών. Τα τέλη που χρεώνονται γι' αυτές τις υπεραναλήψεις και για τα ξεχωριστά πιστωτικά προϊόντα θα πρέπει να διαφανή και τουλάχιστον εξίσου ευνοϊκά με τη συνήθη τιμολογιακή πολιτική του παρόχου.
16. Η πρόσβαση σε βασικό λογαριασμό πληρωμών θα πρέπει να παρέχεται δωρεάν ή με εύλογο κόστος. Όταν επιβάλλονται τέλη, θα πρέπει να είναι διαφανή. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίσουν ανώτατο όριο συνολικών ετήσιων τελών για το άνοιγμα και τη χρήση

βασικού λογαριασμού πληρωμών. Η Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογήσει αν είναι σκόπιμο να καθοριστεί σε επίπεδο Ένωσης ανώτατο όριο συνολικών ετήσιων τελών για το άνοιγμα και τη χρήση βασικού λογαριασμού πληρωμών. Η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να διερευνήσει τρόπους για την προσαρμογή αυτού του ενωσιακού ορίου στις εθνικές συνθήκες, όπως στα γενικά επίπεδα τιμών καταναλωτή, στα επίπεδα των εισοδημάτων και στα μέσα τέλη για κοινούς λογαριασμούς πληρωμών. Οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών θα πρέπει να υποχρεούνται να διασφαλίζουν ότι, μεταξύ των προϊόντων που προσφέρουν, ο βασικός λογαριασμός πληρωμών είναι πάντοτε –ανεξάρτητα από το είδος της σύγκρισης– ο πλέον οικονομικός λογαριασμός για την πραγματοποίηση βασικών συναλλαγών πληρωμών.

17. Τα πρόστιμα σε περίπτωση αθέτησης θα πρέπει να είναι λογικά και τουλάχιστον εξίσου ευνοϊκά με τη συνήθη τιμολογιακή πολιτική του παρόχου. Τα πρόστιμα δεν θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό των ετήσιων τελών.
18. Οι πάροχοι θα πρέπει να είναι υποχρεωμένοι να συμπεριλάβουν μόνο όσα χαρακτηριστικά του λογαριασμού αποτελούν μέρος της συνήθους προσφοράς τους. Στην περίπτωση αυτή ο βασικός λογαριασμός πληρωμών θα πρέπει να περιλαμβάνει τις ακόλουθες υπηρεσίες:

A. Βασικές υπηρεσίες διαχείρισης λογαριασμού

- α) άνοιγμα και κλείσιμο του λογαριασμού πληρωμών·
- β) υπηρεσίες που επιτρέπουν την κατάθεση μετρητών και τη λήψη χρημάτων σε λογαριασμό πληρωμών·
- γ) υπηρεσίες που επιτρέπουν την ανάληψη μετρητών από λογαριασμό πληρωμών·
- δ) παροχή δελτίων κίνησης λογαριασμού.

B. Βασικές υπηρεσίες πληρωμών

- α) μεταφορά χρηματικών ποσών στο νόμισμα του κράτους μέλους στο οποίο έχει ανοιχτεί ο λογαριασμός, με την εκτέλεση μεταφορών πιστώσεων συμπεριλαμβανομένων των διατραπεζικών·
- β) μεταφορά χρηματικών ποσών στο νόμισμα του κράτους μέλους στο οποίο έχει ανοιχτεί ο λογαριασμός, με την εκτέλεση μεταφορών πιστώσεων συμπεριλαμβανομένων των διατραπεζικών, με την εκτέλεση πληρωμών με κάρτα πληρωμών η οποία δεν επιτρέπει την εκτέλεση πράξεων πληρωμής που θα οδηγούσαν σε υπέρβαση του τρέχοντος υπολοίπου του λογαριασμού πληρωμών·
- γ) εκτέλεση πάγιων εντολών μεταφορών στο νόμισμα του κράτους μέλους στο οποίο έχει ανοιχτεί ο λογαριασμός, συμπεριλαμβανομένων των διατραπεζικών·
- δ) εκτέλεση άμεσων χρεώσεων στο νόμισμα του κράτους μέλους στο οποίο έχει ανοιχτεί ο λογαριασμός, συμπεριλαμβανομένων των διατραπεζικών, στα κράτη μέλη όπου η χρησιμοποίησή τους είναι αναγκαία για την πραγματοποίηση των απαραίτητων συναλλαγών·

Δεν θα πρέπει να υπάρχει περιορισμός στον αριθμό των πραγματοποιούμενων πράξεων

στο πλαίσιο του τίτλου Α ή του τίτλου Β. Για την εκτέλεση των υπηρεσιών που αναφέρονται στα τμήματα Α και Β, ο καταναλωτής θα πρέπει να δικαιούται πρόσβαση χωρίς διακρίσεις στους διάφορους διαύλους που προσφέρει ο πάροχος, όπως είναι οι συναλλαγές με αυτοπρόσωπη παρουσία στα ταμεία των υποκαταστημάτων, οι συναλλαγές μέσω ΑΤΜ, συμπεριλαμβανομένων των ΑΤΜ άλλων παρόχων όπου κάτι τέτοιο είναι τεχνικά εφικτό, οι τηλεματικές και οι τηλεφωνικές τραπεζικές συναλλαγές.

Γ. Πρόσθετες υπηρεσίες

Τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν πρόσθετα χαρακτηριστικά για τον βασικό λογαριασμό πληρωμών. Οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών θα πρέπει επίσης να μπορούν, με δική τους πρωτοβουλία, να διευρύνουν το φάσμα των χαρακτηριστικών του λογαριασμού, π.χ. με αποταμιευτικές δυνατότητες ή με δυνατότητα διεθνών εμβασμάτων προς ή από λογαριασμούς εκτός της Ένωσης.

Σύσταση 4 (παροχή πληροφοριών)

19. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν στους καταναλωτές ουσιαστικές και κατανοητές πληροφορίες σχετικά με τη διαθεσιμότητα των βασικών λογαριασμών πληρωμών, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες και ανησυχίες των καταναλωτών που δεν έχουν τραπεζικό λογαριασμό ή βρίσκονται σε επισφαλή θέση, και των καταναλωτών κινητών τραπεζικών υπηρεσιών. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να συμβάλλουν σε υψηλό επίπεδο ενημέρωσης των καταναλωτών και των ενδιαφερομένων. Οι πάροχοι θα πρέπει να χρησιμοποιούν τους διάφορους υπάρχοντες διαύλους, για παράδειγμα τις ιστοθέσεις τους, και, όπου έχει εφαρμογή, να τοποθετούν ενημερωτικό υλικό σε ορατό σημείο σε υποκαταστήματά τους.
20. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παροτρύνουν τις τράπεζες να αναπτύσσουν ρυθμίσεις για την παροχή συμβουλών στους πελάτες τους που βρίσκονται σε επισφαλή θέση, ώστε να τους βοηθούν να ενεργούν υπεύθυνα και να διαχειρίζονται τον προϋπολογισμό τους.
21. Για τη σωστή εξυπηρέτηση των κατόχων βασικού λογαριασμού πληρωμών, η προς θέσπιση νομοθεσία θα πρέπει να επιβάλλει στους παρόχους να εξασφαλίζουν ότι το αρμόδιο προσωπικό έχει την κατάλληλη κατάρτιση και ότι ενδεχόμενες συγκρούσεις συμφερόντων δεν θα έχουν επιπτώσεις στους πελάτες.
22. Οι απαιτήσεις πληροφόρησης που επιβάλλονται από την προς θέσπιση νομοθεσία θα πρέπει να οριστούν με την επιφύλαξη των απαιτήσεων της οδηγίας 2007/64/ΕΚ σχετικά με την παροχή πληροφοριών στους καταναλωτές.

Σύσταση 5 (εποπτεία, διενθέτηση διαφορών, στατιστικές και αντιστάθμιση)

23. Η προς θέσπιση νομοθεσία θα πρέπει να υποχρεώνει τα κράτη μέλη να ορίζουν αρμόδιες αρχές που θα εξασφαλίζουν και θα παρακολουθούν την έμπρακτη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις της. Οι οριζόμενες αρμόδιες αρχές θα πρέπει να είναι ανεξάρτητες από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών.
24. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποχρεούνται να καθορίσουν κριτήρια όσον αφορά τις κυρώσεις εναντίον παρόχων για μη συμμόρφωση προς το πλαίσιο περί βασικών λογαριασμών πληρωμών, συμπεριλαμβανομένων των παραβάσεων των απαιτήσεων υποβολής στατιστικών στοιχείων που αναφέρεται στην παράγραφο 25.

25. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποχρεούνται να εξασφαλίζουν ότι οι πάροχοι θα διαβιβάζουν σε τακτική βάση στις εθνικές αρχές αξιόπιστες πληροφορίες όσον αφορά βασικούς λογαριασμούς πληρωμών που ανοίχτηκαν και έκλεισαν, καθώς και τις αιτήσεις για βασικό λογαριασμό πληρωμών που απορρίφθηκαν και τους λόγους της απόρριψης αυτής. Οι πάροχοι πρέπει επίσης να παρέχουν λεπτομερείς πληροφορίες στις αρμόδιες εθνικές αρχές, σχετικά με τις δαπάνες που συνδέονται με βασικούς λογαριασμούς πληρωμών.
26. Κάθε χρόνο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαβιβάζουν τις συγκεντρωτικές πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 25, στην Επιτροπή και στην Ευρωπαϊκή Εποπτική Αρχή (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών). Τα στοιχεία αυτά θα πρέπει να δημοσιεύονται με συγκεντρωτική και κατανοητή μορφή.
27. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνήσουν για τη θέσπιση κατάλληλων και αποτελεσματικών διαδικασιών υποβολής καταγγελιών και προσφυγών για την εξωδικαστική επίλυση διαφορών σχετικά με δικαιώματα και υποχρεώσεις, στο πλαίσιο των αρχών που προβλέπονται στην προς θέσπιση νομοθεσία, μεταξύ παρόχων υπηρεσιών πληρωμών και καταναλωτών χρησιμοποιώντας, όπου ενδείκνυται, ήδη υφιστάμενα όργανα. Τα όργανα εναλλακτικής επίλυσης διαφορών (ΕΕΔ) πρέπει να είναι ανεξάρτητα και ευπρόσιτα και να παρέχουν τις υπηρεσίες τους δωρεάν. Για να εξασφαλιστεί η αμεροληψία τους, χρειάζεται να εξασφαλιστεί ίση εκπροσώπηση των παρόχων, των καταναλωτών και των άλλων χρηστών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι όλοι οι πάροχοι βασικών λογαριασμών πληρωμών θα προσχωρήσουν σε έναν ή περισσότερους από τους φορείς που εφαρμόζουν τις εν λόγω διαδικασίες υποβολής καταγγελιών και προσφυγών.
28. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποχρεούνται να διασφαλίσουν ότι τα όργανα ΕΕΔ συνεργάζονται ενεργά για την επίλυση διασυνοριακών διαφορών. Όταν οι διαφορές αφορούν μέρη που βρίσκονται σε διαφορετικά κράτη μέλη, θα πρέπει για τη διεκπεραίωση των καταγγελιών των καταναλωτών να χρησιμοποιείται το FIN NET.

Σύσταση 6 (εφαρμογή και επανεξέταση)

29. Η προς θέσπιση νομοθεσία θα πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή από τα κράτη μέλη μέσα σε 12 μήνες από την ημερομηνία δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.
30. Η Επιτροπή θα πρέπει να δημοσιεύει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τους ενδιαφερομένους, για πρώτη φορά μέσα σε τρία έτη από την έναρξη ισχύος της νομοθεσίας και στη συνέχεια ανά πενταετία. Η έκθεση αυτή θα πρέπει να αξιολογεί:
 - α) κατά πόσον τα κράτη μέλη έχουν εφαρμόσει πλήρως τη νομοθεσία·
 - β) τη συντελεσθείσα πρόοδο όσον αφορά την εξασφάλιση βασικών υπηρεσιών πληρωμής για όλους τους ενδιαφερόμενους πελάτες στην Ένωση, συνεκτιμωμένων των άμεσων και έμμεσων συνεπειών των διατάξεων της οδηγίας για την εξάλειψη του χρηματοπιστωτικού αποκλεισμού·
 - γ) την ενημέρωση των καταναλωτών στους οποίους απευθύνεται η οδηγία, όσον αφορά τη διαθεσιμότητα και τα χαρακτηριστικά των βασικών λογαριασμών

πληρωμών και τα συναφή δικαιώματα των καταναλωτών.

- δ) τα τέλη για την παροχή βασικού λογαριασμού πληρωμών, μεταξύ άλλων σε σχέση με το επίπεδο τιμών καταναλωτή·
- ε) βέλτιστες πρακτικές και συγκεκριμένες συστάσεις για τα κράτη μέλη με υψηλό ή αμείωτο ποσοστό αποκλεισμού καταναλωτών από υπηρεσίες πληρωμής·
- στ) τις συνέπειες για την ολοκλήρωση και την οικοδόμηση της εσωτερικής αγοράς για τις τραπεζικές υπηρεσίες λιανικής σε ολόκληρη την Ένωση και τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μεταξύ των παρόχων βασικών λογαριασμών πληρωμών.

Όταν κρίνεται σκόπιμο, η έκθεση θα πρέπει να συνοδεύεται από πρόταση για την τροποποίηση της νομοθεσίας και συστάσεις για καλύτερη εφαρμογή στα κράτη μέλη. Η έκθεση θα πρέπει να υποβάλλεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

31. Η Επιτροπή θα πρέπει να συμπληρώσει την προτεινόμενη οδηγία για τους βασικούς λογαριασμούς πληρωμών με πρόσθετες πρωτοβουλίες για την περαιτέρω ολοκλήρωση και εναρμόνιση των τραπεζικών υπηρεσιών λιανικής και την πρόληψη του χρηματοπιστωτικού αποκλεισμού. Μια τέτοια δέσμη πρωτοβουλιών θα πρέπει:
- α) να βελτιώνει τον ανταγωνισμό στον τομέα των πληρωμών και των τραπεζικών υπηρεσιών προκειμένου:
 - i) να εξασφαλίζει ότι οι τιμές και τα τέλη που συνδέονται με τους τραπεζικούς λογαριασμούς θα είναι διαφανή και συγκρίσιμα, ώστε οι καταναλωτές να είναι σε θέση να συγκρίνουν τα τιμολόγια των διάφορων τραπεζών και να επιλέγουν τις πιο συμφέρουσες προσφορές·
 - ii) να εξαλείφει όλα τα τεχνικά και διοικητικά εμπόδια στην αλλαγή του τραπεζικού λογαριασμού, ώστε να μπορούν εύκολα οι καταναλωτές να μεταφέρουν τον λογαριασμό τους από τη μία τράπεζα στην άλλη·
 - β) να βελτιώνει την αποδοχή των διάφορων μεθόδων πληρωμής από τους πωλητές, ώστε να μπορούν οι καταναλωτές να αντλήσουν τα οφέλη που προσφέρει το ηλεκτρονικό εμπόριο· με αυτή τη λογική, οι πωλητές θα πρέπει να προσφέρουν ανεξαιρέτως τη δυνατότητα πληρωμής με βασική κάρτα πληρωμών, χωρίς καμία προσαύξηση·
 - γ) να διασαφηνίζει περαιτέρω τις ερμηνείες των κανόνων ενάντια στο ξέπλυμα χρημάτων και ενάντια στη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, ώστε να εξασφαλιστεί ότι δεν θα χρησιμοποιούνται ποτέ ως πρόσχημα για την απόρριψη πελατών λιγότερο ελκυστικών από εμπορική άποψη.
 - δ) να βελτιώνει τη χρηματοπιστωτική παιδεία, και στο σχολείο, να καταπολεμά την υπερχρέωση, τον πιο σημαντικό νέο κοινωνικό κίνδυνο σε ολόκληρη την Ένωση, και να βελτιώνει την πρόσβαση σε εύλογη πιστοδότηση και μικροδάνεια σε ολόκληρη την Ένωση.